

ISSN 0207-6543

МАММЕЛАНЫ ИБРАГИМ

МЕНИ ЭГЕШЧИГИМ БАРДЫ

Мени эгешчигим барды,
Аны атчыгы Жаухарды.
Ол алыкъа бешикдеди,
Не айтсам да эшитеди.

Мен, бешикни тебиретип,
Бешик жыр да айта кетип,
Жукълагъанма да къалгъанма,
Аны жукълаталмагъанма.

Жаухарчыгъ а, аны элеп,
Бешигими тебирет деп,
Тырман этип уятханды,
Кеси бешик жыр айтханды.

Ма эгешчигим аллайды,
Хар затны да ангылайды.

Нурню... ЗЫЙ МОН КЪОНАРЪЫ

Республикабызда Мисирланы Алийни танымагъан хазна болмаз дермады. Шуёхлары, тенглери уа анга бир-бирледе "Сталин" деп да къоючудула. Нек дегенде, ол анга бир да болмагъанча, бек ушайды. Энди уа сыйлы таматабыз Алийни аты битеу Россейге, ол угъай эсе, кёп башха къыраллагъа да белгили боллукъду.

1993 жылда "Ленфильм" киностудия "Хрусталёв, машинаны хазырла!" деген кинону алып башлагъанды. Бу кинода Сталинни ролюн Мисирланы Алийге буюруп, аны Санкт-Петербургда чакъыргъандыла. Ишни-халны осюнден Алий бла "Нурню" корреспондентини ушакълары болгъанды:

Корреспондент: Алий, кино нени осюнденди?

Алий: "Ленфильм" студия бу кинону Францияны заказы бла этеди. Кино Сталинни жашаууну, ишини, ахыр кюнлерини юслеринденди.

Корреспондент: Да, тамата, биз билгенден, сөн артист иш бла кюрешмей ушай эдинг да. Сора Сталинни ролюн арсарсыз ойнарча иги хазырланыргъа тюшерик болур.

Алий: Режиссёр а, сыфатынг ушакъгъандан сора да, дегенди, атлагъанынг, жүрюгенинг, къымылдагъанынг да ушайдыла Сталиннге. Бизге уа бек кереги олду деп, кёл этдирирге кюрешгенди.

Корреспондент: Тюшюрюп кёртенлеринде не айтхандыла?

Алий: Бюсюрегендиле. Къолуму тутуп алгъышлагъандыла. Саулукъдан чырмау болмаса, мен бу ишни ахырына жетдирирге умут этеме.

Корреспондент: Аллах айтса, кинону да алып бошарла, биз а суйюп къарарбыз. Энди, Алий, кесинги жашауунгу осюнден да бир, эки сёз айтсанг эди.

Алий: Жашау жолубузда кёп къыйынлыкъладан ётерге тюшгенди. Аны бир эки сёз бла айтхан къыйынды. Нек дегенде, мен, эки да кере ёлюп, сау къалгъанма дерге боллукъма. Биринчи кере Ростов областны Шахты деген шахарында тюбеген эдим ёлюм бла бетден-бетге... Бегинирге дегенде окопла къаза тургъаныбызлай, къатыбызда бомба чачылды. Алайда болгъанларыбызны асламы къырылды. Санбатда эсим жайыкъгъанда байланмагъан жерим болмагъанын эследим. Санларымда онсегиз жаркъа бар эди. Ол жол сау къалгъаныма бюгюн да сейир этгенлей турама.

Экинчи кере уа ёлюм бла "саламлашып" айырылгъаныбыз Сауту элде болгъанды. Санбатдан мени юйге жиберген эдиле. Туугъан элиме къысха отпусагъа келген эдим. Ноябрь ахырында уа бир суукъ кече шок атылгъан, автоматла чыкъырдагъан гранат чачылгъан тауушла эшитилди. Хар ким жан къайгъылы болду. Къачапгъан къачды. бугъалгъа

букьду. Къансырай тургъан жараларымы ачыгъанларына да къарамай, мен да, жеримден туруп, арбазгъа чыкъдым. Эл а жана тура эди. Немецдипе келип къалгъан сундум... Картоф уругъа секирдим. Эки, юч кюн тѳзе турдум. Артда уа эсими ташладым. Алай мени ол жол да къутхаргъан эдиле. Андан сора уа кѳчхюнчюлюк азабын сынадыкъ. Битеу да халкъыбыз бла бирге.

Корреспондент: Да, Алий, энди

аллай къыйынлыкъланы Аллах сынатмасын. Журналыбызны окъуучуларына уа не айтыргъа сюесе?

Алий: Жашау сынамылары болгъан къартланы, сыйлы къонакъла этип, сабийлеге хапар айтдыргъаныгъыз иги ишди. Уллу, гитчени да араларында байламлыкъла къурай турургъа керекди. "Нюрню" окъуучуларына уа къызыу салам иеме. Этген муратлары толуп, халкъыбызны къууандыргъан адамла болуп ёссюнле.

ЁЛМЕЗЛАНЫ МУРАДИН

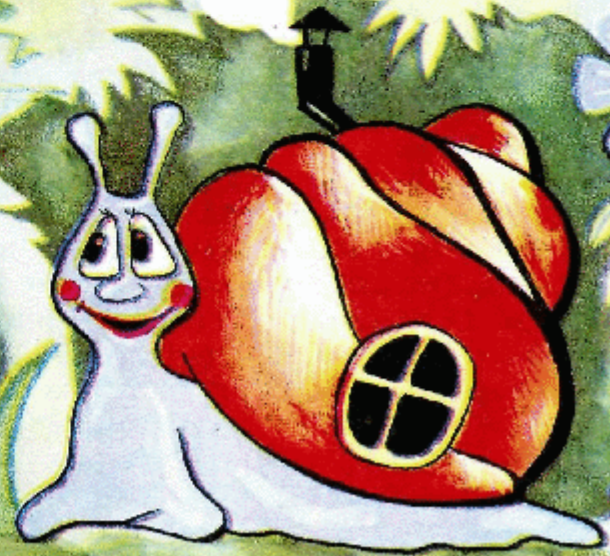
МЕТЕКЕ

А теке,
Ма теке,
Чюй тс-кс...
Барады
Юйюн
Кѳтюрюн
Метеке,

Эски кюйюзюн,
Кийизин да сатып.
Эки мюйюзюн да
Бирден къаратып.

А теке,
Ма теке,
Чюй тс-кс...
Барады
Юйюн
Кѳтюрюн
Метеке,

Кесича тири
Шуѳхла табаргъа,
Сабан тойлада
Чаришге чабаргъа.

ШОФЁР

Мен, шинтикге олтуруп,
Къызуланып барама;
Чыккыр къуршоуну тутуп,
Ары-бери бурама.

Шофёр да — мен!
Мотор да — мен!

Сакъ къараучума жолгъа.
Эй, машинам!
Бар алгъа!

ТАГЫ СУУУ ТАРКЪАЙМАЗ

Орусбийланы Хамзатны жапы Ибрахим 1874 жылда туууп, 1927 жылда ёлгенди. Ол кеси заманында уллу билимли, акъыллы, ётгюр да адам болгъанды. Школну Нальчикде бошагъанды, Владикавказда училищаны тауусханды, Петербургда технология институтда окъугъанды, аскер училищаны бошап чыкыгъанды. Аскерде къуллукъ этгенди, орус-япон урушха да къатышханды. Октябрь ре-

волюциядан сора бир къауум жыл Нальчикде, андан сора уа Дагъыстанда жашагъанды.

Ибрахим Къарачайны, Малкъарны да кёлден айтылгъан чыгъармаларын ахшы билгенди, кесини да адабият хунери болгъанды. Кёп болмай, аны бир къауум жазмасы табылгъанды. Ол санда уа Нальчикде окъугъанында жазгъан хапарчыгъы да. Ибрахимге ол заманда жалан да он жыл бола эди. Алай фахмулу жаш ёсюп келгени ол сабий хапарчыкъда окъуна кёрюнюп тура эди.

Биттирланы Тамара.

ОРУСБИЙЛАНЫ ИБРАХИМ

ОБУР-ЧУБУР ХАПАРЛА

Мен арбазда къонакъбайымы жашчыгъы бла ойнай тура эдим. Аны аты Егорду. Ол отун жара эди, мен а кючюк бла ойнай эдим. Бир заманда Егорну тенглеринден бири келди. Ол оюн кёллю эди.

– Кел, Егор, мени жангы сережелерим бардыла да сен да бир уч.

Егор, аны айтханына уллу эс бурмай, бахчада таналарына бичен салыргъа кетди. Жашчыкъ, аты уа – Володя, сакълай кетип, эрикди да, мени чакъырды. Мен ызындан чыкъдым. Сора ол, бурулуп, манга хыйлалы ышара айтды:

– Кел, андан эсе санга бир обур-чубур хапар айтайым.

Экибиз да, арлакъ кетип, ташлагъа олтурдукъ.

– Васильевланы юйлеринде обур жашагъанын билемисе?

– Угъай, аллай зат эшитмегенме, – дедим.

– Алай эсе бери тынгыла. Бир жол, тюкенден ётмек алып келе, аланы бахчаларыны къатына жетдим. Къарангы эди. Алайлай, биреу тюз къатыма секирип тюшдю да юсюме чалды. Мен, жаным чыгъаргъа жетип, ол юч фунт чакълы акъ ётмегими да алайда атып, ызыма къарамай къачдым. Артда, нёгерлерим бла бирге артха къайтып къарасам – ётмек жокъ. Ма, шуёхум, аллай ишге тюбегенме мен.

– Хапарынгы бары да олмуду? – дедим Володягъа.

– Да ол а азмыды? – деди да, жангыдан башлады. – Мудровланы юйлери кюйгенин а эшитгенмисе? Аны, дейдиле, обурла кюйдюргендипе.

Володя обур-чубур хапарларыны жангысын башлады. Алай тюз да ол кезиуде анасы чакъырды да, юйюне чабып кетди. Мен да фатарыма къайтдым.

ОГЪУРЛУ ИШ

Швейцарияда бир гитче шахарчыкъда жарлы къарт жашан болгъанды. Ол кѣп жылланы арбачы болуп ишлегенди. Къарыусуз болгъанында уа, тургъан юйюню аллында олтуруп, ингир сайын сабан ишледен келгенлеге шаудан суу ичирип, суусапларын къандыргъанды.

Ол къарт адам огъурлу ишин ахыр ууахтысына дери этгенлей тургъанды. Елюп къалгъанда уа, шахарны адамлары анга эсгерме ишлегендиле: къую къазып, аны аллында уа сыйдам ташха "Бир бирге халал болугъуз", – дегенни жаздыргъандыла.

Хар алайтын ѳтген жолоучу ол къуюдан суу ичгенди. Алай бла, шахаргъа къую ишлегендиле, арбачыгъа эсгерме салгъандыла, жолоучула уа суу къ суу ичерге амал тапхандыла.

Башхача айтханда, бир халаллыкъдан юч да халаллыкъ туугъанды.

ТОЛГЪУРЛАНЫ ЗЕЙТУН

ЮЧ ДА ТЮЛКЮ БАЛАЧЫКЪНЫ ХАПАРЫ

Уллу, жугъур ташны артында бугъуп, Зариф кеп турду. Тепмей, соллуун шошайтып. Тепсе, не да эркин солуса, тюлкую балачыкыла сезип, уяларына кирип кетерик эдиле. Андан сора уа сау керейим: ингирге дери сакыла – чыгыарыкы туююлдюле.

Тюлкую балачыкыла ючдюле: кызылчыкыла, жютюжухчукыла. Ал кюнледе Зариф аланы бир бирден айыралмай эди, асыры ушашладан. Жашчыкы бери эрттеден жюрюю эди да, кызыл ашыкылагыа ушагыан жаныуарчыкыла, ёсюп, терк тюрленип баргыанларына эс бурду. Артдан арта уа тюлкуюкюкюге юиренип, кылыкыларын да билеп, хар бирине ат окыуна атагыан эди: Эрке, Жыртыкыкыулакы, Еребут деп.

Эрке, бирси балаладан хыпыяр эди, чөрчек, жеринде тохтай билмеген. Баям, эспирек, жютюрек да болур эди. Бусагыатда ол, кыуругундан чөгюп, жашчыкы бугъуп тургыан ташха сагыайды: не барды анда, таш артында шыхырт таууш неди, хаталымыды ол бизге, огъесе бошму элгендим? Эрке кыарындашчыкыларындан кыоркыакы керюнюрге сюймей эди, алай сакылыкы керекди: оюннга берилип, уллу келлюлюкге хорлатсанг, хата азданды.

Болса да Эрке, хар нени да керюп, тынгылы билирге сюююп, берлакы келип чёкдю. Жютю жухун сагыайтып, хауаны жыйыпады. Аяз ургыан жаны туююл эди да, жукы сезалмады. Алай, эсли тюлкуюкюк, арта бурулуп, кетип кыалмады. Таш артын жютю марап турду да, кыарамы жашчыкыны жа-

шыртын кыарамы бла тюбешди. Эрке, башын биржаныракы адурууп, сейирсинди: Сен кимсе, не айланаса бизни журтубузда? – деп соргыанча этди. Зариф, шум-шумалакы болуп, соллуун иш да тыйды. Эрке, жангыдан сагыайып, адам баласына ийнанырлыкы келмей, алай кыарады.

Тогъуз жыллыкы Зариф кеси жангызлай бери жюрюрге чырт да кыоркымай эди. Ол анда, энишгеде, черек бойнунда жашайды. Уллу элде. Негери бла бузоуларын излей келгенлей эслеген эди ол тюлкую балала терек кыатында тешикге ташайып кетгенлерин. Зариф, тюлкуюкюклени тынгылы кералмай, кыарамы илинип, ишекли болгыан эди. Алай негерине абери айтмады, тынгылап кыюйду. Нек тынгыламай эди ол сора: тамбла сабийле келип, жаныуарчыкылагыа хата

этселе, гоняхы анга жетмезми?

Экинчи кюн тангны да иги атдырмай, анасындан, тенг жашларындан да жашыртын, Зариф тюлкючюклени эслеген жерине келди да, уяларын изледи. Уя, агъач этегинде, энчирек ёсген деменгили терекни къатында эди. Адамы, малы да жюрюмеген таша жерде.

Биринчи кюн тюлкючюкле тешикден жухларын къаратханлары бла артха ташайгъанлары тенг бопа эди. Сора бирчиги чыкъды да: этеринги манга этчи дегенча, тешик алпында чёгюп, ташха сагъайды. Зариф да, таш болуп къалгъанча, къынкъ этмеди. Тюлкючюк къажымады, къоркъмады: туруп турду терек къатында. Баям, барысындан да ол сакъ эди, тынгысыз, хар нени да билирге, ангыларгъа итинген. Къалгъан эки тюлкючюк да,

аны алайлыгъын сезип, къубултургъа бла эркелетирге кюреше эдиле. Зариф да ол тюлкючюкге Эрке деп аны ючюн атагъанды.

Бусагъатда Эрке, таш артында сюелгенни сынчылай, чёкген жеринде иги кесек турду. Зариф букъгъан жеринден чыгъып, алгъа атлады.

– Эрке, эштемисе, Эрке, – деп, къопун алгъа узатды, тюлкючюкню башын сылар умутда. Асыры оздурупму ийди, нек эсе да тюлкючюк, элгенип, артха туракълады. Ол бир заманда да адам ауазны алай жууукъда эшитмеген эди да сейирсинген, къоркъгъан да этди.

– Къоркъма, Эрке, нек къоркъаса, – деди Зариф, шош-шош тепчий. Жашчыкъны асыры жууукъ келгенин жаратмай, Эрке, артха хыны секирип, Жыртыкъкъулакъны тюпге урду, жыртылгъан къулагъындан къабып сынсытды. “Атангы башынамы чирелип тураса, юйюнге кирип букъмай!” – дегенлиги эди аны, къарындашчыгына. Сора экиси да тешикге ташайдыла.

Зариф, жангыдан бугъуп, тюлкючюклени чыгъарларын кёп сакълады. Не медет, чыкъмай эдиле. Кюнню кёзю иги да ёрге кётюрюлюп, ташланы жылытханды. Зариф къатында сюелип тургъан ташдан а къызыу хауа окъуна урады. “Энди тюлкючюкле ингирге дери не хазна кёрюнсюнле”, деп сагъышланды Зариф. Кетерге керекди. Элден узакъ жерде аз тюрлю зат болмайды. Бютюн да агъач къыйырында. Бёрю, не да айыу чыгъып, юсюне келип къалса не этерикди? Жашчыкъ, къоркъуп, кетерге деп онгнга, солгъа да къарады. Бёрю кёрдю! Ол узакъда, сырт башында тохтап, энчи сюелген терек таба къарап тура эди. Бираздан а энишге къууулду. Къыр ичинде тас болуп, дагъыда кёрюндю. Иги жууукъ келгенден сора уа, Зариф, эс жыйып, къуанган окъуна этди: ол бёрю туйюп эди – тюлкю эди. Балачыкъланы аналары! Азыкъ алып келе эди. Аузундагъы тауукъ эсе, къоян эсе да Зариф аны эслеялмады. Ташха гам къысылып, кесин сездир-

мезге кюрешди. Алай тюлкую, башын кётюрюп, жугьур ташны марап, дыркь тохтап къалды. Ол халда бираз мычып, арсарыз артха бурулду да, эннген ызы бла къачды. Сыртха ёрлеп алай тохтады. Тепмеди. Бери, журтуна къарагъанлай турду. "Ким эсе да, ол хыйлачы адамчыкъ къачан кетеди да, балачыкъларыма азыкъларын къачан элтөме", дегенча, сакълап турду.

Анасы аш-азыкъ келтириучю заманмы озду, огъесе ач ачыууму хорлады, Эрке, тешикден башын къаратып, тийреге кёз жетдирди. Эсленирча абери кёрмей, сакълыкъны унутуп, тышына чыкъды. Терекни төгерегине чапды, сора чёкдю. Эркени жухчугъу алгъындан эсе жютю кёрюндю. Кёзчюклери къара тюймечиклеча, төгерекле болуп, акъырын сынчыкълады. "Келигиз, къоркъуу жокъду..." депми билдирди, Жыртыкъкъулакъ чыгып, Эркеге къысылды. Аны бир къулагъы ёрге сир къатып, экинчиси уа жыртылып, энишге салынып эди. Бюрчелери тынчыкъ бере болмаз эдиле: кесин къашыялмай, ынчап, сынсып, юрюп кюреше эди. Сора Ёребут кёрюндю. Ол бирси тюлкючюкледен ёсюмлюдю, кеси да – уллубашчыкъ. Бутлары къамичи саплай – узунла. Ёребут нёгерлерине къошулур-къошулмаз, нек эсе да, ал аякълары бла Жыртыкъкъулакъны желкесине къагып, тюбюне малтады. Ойнаргъа, безирерге чакъырып, богъурдагъына илинди. Алай, Жыртыкъкъулакъны безирер кёлю жокъ эди. Ёребут, аны олсагъат ангылап, бир жанына кетип, аякъларын узатып жатды, суйгенигизлей болугъуз дегенлей этип. Жыртыкъкъулакъ, къарындашымы кёлюнеми тийдим дегенча, башын артха атып, бойнун созуп, Ёребутха къарады. Болса да Жыртыкъкъулакъ, Ёребутну ёпкелетирге суймей, барып, къатында сойланды. Къарын тюбюн кюннге айландырып жатды. Бираздан эки тюлкючюк да татлы къалкъыу этдиле, хар не къайгъыларын, жарсыларын да унутуп. Жокъ эди энди алагъа къоркъуу. Бёрю, къуш да жокъ

эди. Бар эсе, бу уллу дуня бар эди, аны бийик таулары, жашил төшлери бла шуулдагъан төреклери. Эрке уа тура эди гёзетчича сагъайып, къоркъурча абери эслесе, къарындашчыкъларын уятыргъа хазырланып. Сакъ эди Эрке тийреге, чёп сынган, чапыракъ тюшген тауушха да. Бютюн да жугъур ташха. Аны артында букъгъанны Эрке кёрмей эди. Алай ол андан кетмегенин а сезе эди. Сезип, кёрюрге кюрешеди. Биягъы алгъаракъ атлап, къуйрукъчугъуна чёкдю. Зариф да ташха къапланып симсиреди. Тюлкючюк къатына келип къаллыкъ сунуп, къымылдамай кёп сакълады. Артда, эригип-талып, таш артындан чыкъды да, Эркеге жууукълашды. Тюлкючюккъачмады. Алай къоркъгъандан а уакъ-уакъ къалтырады.

– Нек къоркъдунг алай? Бош къоркъаса, – деп, жашчыкъ шош сёлешди.

Эрке жангыдан сескенди.

– Мен сизге хата этмезими билсегиз эди, чырт да къоркъмаз эдигиз. Келигиз, бирге ойнайыкъ, – дей, Зариф жангыдан аз-аз алгъа тепчиди.

Эрке, секрип туруп, эшитилер-эшитилмез къайгъылы юрдю. Жашчыкъ тохтамады. Тюлкючюкню башын сыларгъа, къойнуна алыргъа бек термиле эди. Эрке аны унамады. Къаугъа этип, къарындашчыкъларын уялды. Ёребут бла Жыртыкъкъулакъ сескенип секиришдиле да Эркеге къысылдыла. Ючюсю да бирден жашчыкъгъа къарадыла.

"Шуёхлукъ излей эсенг, былайдан кет," дегенча, Ёребут бла Жыртыкъкъулакъ "юйлерине" ташайдыла. Аланы ызларындан Эрке да зымпыйды. Алай ол анда кёп мычымады. Тешикден башын къаратып, жашчыкъны сынчылады, кетдими, къалдымы деп. Кетер акъылы болмагъанын ангылап, Эрке жашчыкъны къоркъутургъа умут этди. Зариф да эследи тюлкючюк анга чамланып къарагъанын. Дыркъ дөп жашчыкъны хали тюрленди. Къалай эсе да акъылына бир кюйсюз сезим

келди: тюкю балаланы тутаргъа керек эди ол не да этип. Элде нёгерлерине кёргюзтюп, алеримлик алгъанны не хатасы барды! Анда, элде, аш-суу да эркинди, суйселе – сют, эт. Зариф кеси ёсдюрюкдю аланы, хоншу сабийлени сукъландырып. Элде тюкюле ёсдюрюп киши кишини билмей эди – ол биринчи боллукъду!

Жигитлик этерине жашчыкъ, ичинден кьюуанып, кюллюгюн да тыялмай, энишге кьюууду. Юйге терк жетип, мычымай артха къайтыргъа керек эди ол, къапханла да алып...

Ахырын журналыбызны келир номеринде окъурсуз.

БЕГИЙЛАНЫ АБДУЛЛАХ

КЪАШХА

Бир жол бир къапха тууду, –
терекге, ташха тууду,
арбазгъа жашха тууду,
жарашып жашап турду.

Бир кюн а кече бла,
Терекъолну ичи бла
тауушсуз туруп кетди,
къаядан уруп кетди!

ТОКУМАЛАНЫ ЖАГЪАФАР

/Алдарбекни хапары/

Бурун заманлада бардырылыучу спорт оюнланы бюгюнлюкде бек тынчлары къалгъандыла. Къыйынылары уа унутулгъандыла. Сёз ючюн, алгъын Курнаятда "Къапланчы" деген оюнубуз болуучу эди. Ол оюн баргъан кезиуде, аны сейирлигине къарар ючюн, битеу да дуниядан адамла келиучю эдиле.

Оюн а былай эди. Уучула, бир талай къапланы, агъачдан сюрюп чыгъарып, бийик буруугъа жыя эдиле. Кеслерине базынган жашла уа, аладан бирлерин тутуп, жүгенлеп, атны юйретгенча юйретирге керек эдиле. Экинчи кюн а ала, юйретген къапланына да минип, чаришге чыгъыучу эдиле. Алай чаришде хорлагъанга уа, "Къапланчы" деген хурметли ат атап, намысын бек уллугъа кетюргендиле. Аны кесин да къызла бек сюйгендиле. Алай, алай даражагъа жетер ючюн а уллу батырлыкъ, чынтты кишилик керек эди. "Къапланчы" болабыз деп, кеслерин къапланлагъа талатханла да аз болмагъандыла.

Бир жол къапланчылары кезиулю эришиулерине къатышыргъа мен да таукел болдум.

Къапланчыла оюну шабат кюн башланды. Белими кенг, къайиш бели бау бла къаты къысып, мен да ары бардым. Къаты бели бауну къапланы тырнакъларындан сакъланыр ючюн къыса эдиле. Баргъанымда, Ибрахим шуёхум да анда тура эди. Шаурдатчыла да, къолларында байракълары

шууулдай, аны төгерегине басынып!

– Не этесе сен а мында? – дедим шуёхума.

– Да сен не этесе ансы, мен а "Къапланчы" болургъа келгенме!

Мен, айтыр сёз тапмай, аузуму къысып, бир жанына кетдим.

Бурууда уа жыйырмадан артыкъ къаплан, тышына ычхыныр ючюн гузаба этип кюреше эдиле. Кеслери да бир огъурсузла! Сарыкъулакъ къаплан а бютюн да бек чамланып эди. Адамла аны кёрюмдюсюнден окъуна къоркъа эдиле.

Сюдю къапланчылары кесине чакъырды.

– Къайсыгъыз башлайсыз? – деди ол.

– Мен! – деп, Ибрахим алгъа чыкъды. Шаурдатчыла уа "Ибрахим! Ибрахим!" – дегенни къычыра, жашха кёл этдирирге кюреше эдиле.

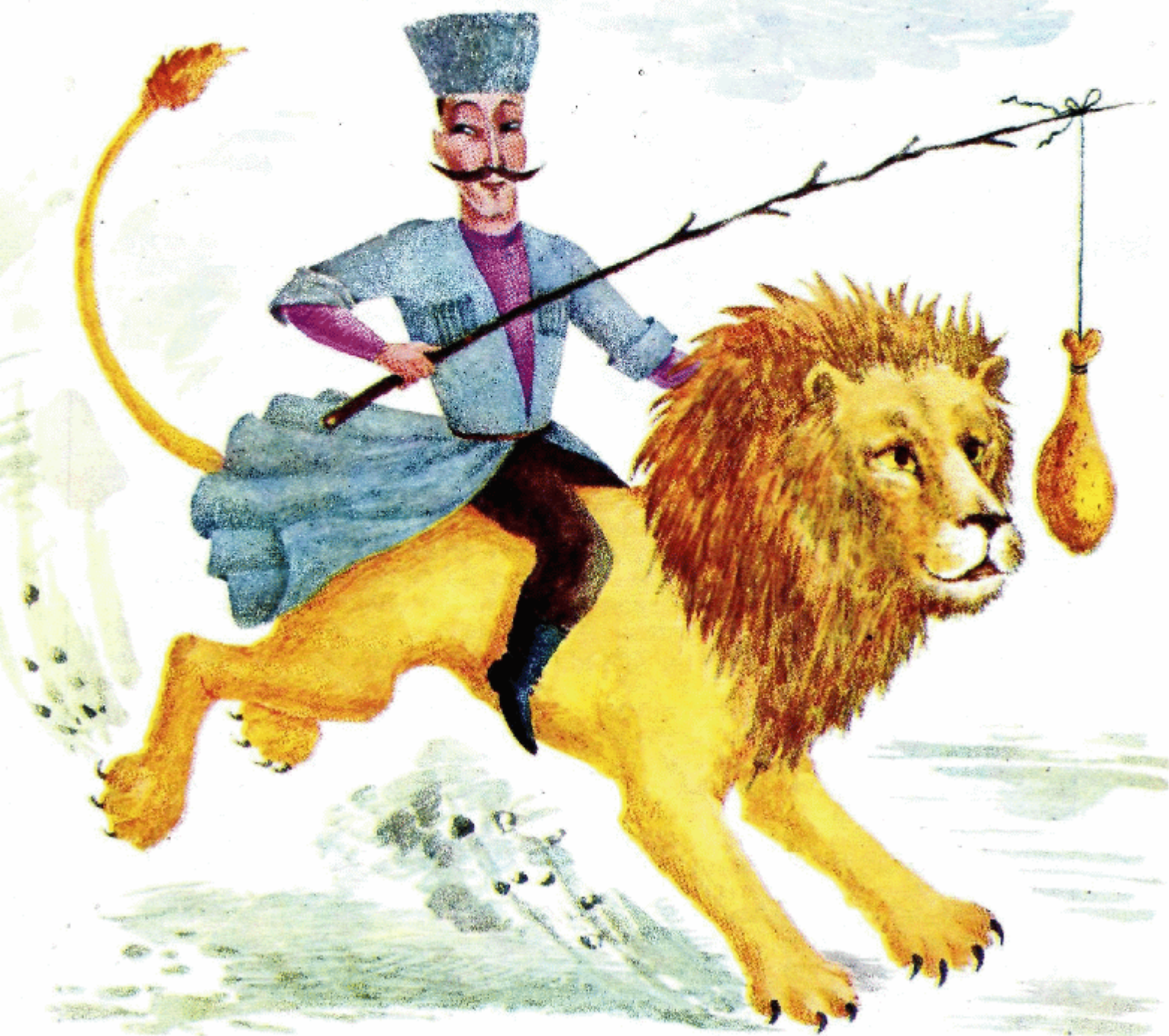
Бир къолунда аркъаны, бирси къолунда да жүгени бла Ибрахим буруугъа кирди. Оюнну жоругъуна кёре ол, аркъан атып, къапланладан бирин тутуп, жүгенлеп, буруудан чыгъарып, сыртына минерге керек эди. Ибрахим аркъанын Сарыкъулакъгъа атды. Аны базынганына мен бек сейир этдим. Адамла да анга къарс урдула. Ибрахим атхан аркъан Сарыкъулакъны бойнуна илинди. Алайлай, Къаплан аны юсюне секирди да, тюбюне малтады. Къапланчыла, барыбыз да, чабышып, Ибрахимни кючден-бутдан къутхардыкъ. Аны санларына Сарыкъулакъны тырнакълары кирип, жашны амалсызгъа къалдыргъан эдиле.

– Энди уа ким чыгъады? – дегенни айтып къычырды сюдю. Къапланчыла бир кесек арсар болдула. Баям, аланы Сарыкъулакъ арсар этген болур эди. Ол а, бютюн да бек ачыуланып, аузун адамлагъа ачып, тишлерин бир бирге ура эди...

Секирип, буруугъа кирдим да аркъан атдым. Аны къыйыры, учуп барып, къапланы бойнуна чулгъанды. Къаплан мени ол Ибрахимни талагъаныча таларгъа умут этди. Алай андан мен алгъа болдум. Кюреше кетип,

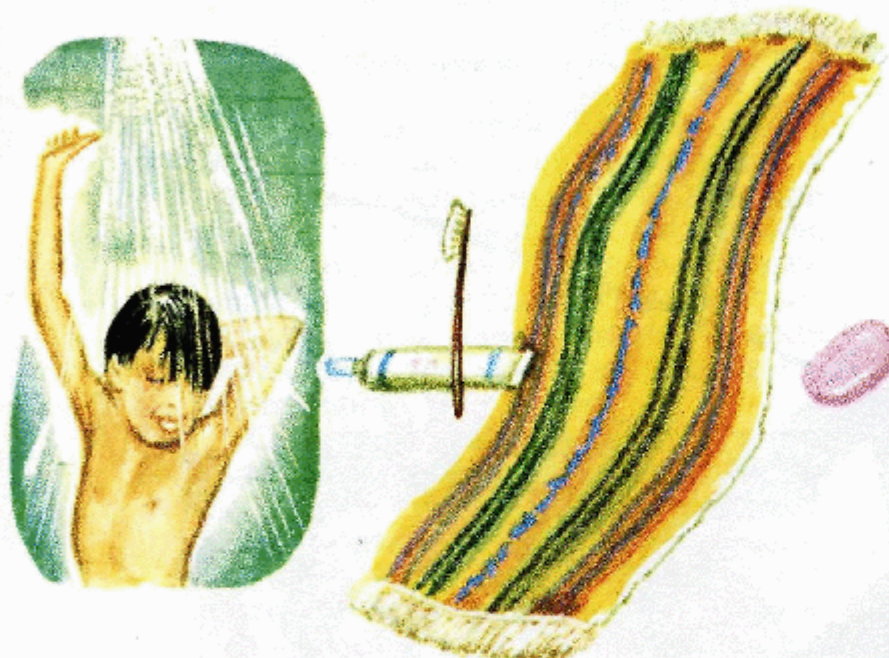
чамланган къаппанни онгун алдым. Ахырында, тюпге уруп, башына жюген салдым, буруудан чыгъардым. Адамла тамаша болдула. Мени атымы айта башладыла, къарс урдула. Сарыкъулакъгъа, атха миннгенча минип, кюреше кетип, бу къарыулу жаныуарны жууаш этдим.

Экинчи кюн а чариш башланды. Ол чариште да онглу болгъанымдан сора уа манга "Къаппанчы" деген сыйлы ат аталды. Бойнума мермер ташладан тизилген минчакъланы такъдыла. Ол Чемпионну белгиси эди. Къызла уа, аллыма чабып келип, дарий къолжаулу къларын аягъыма атдыла.

ЭРИШМЕГЕ ЭР БОЛМА

каны эки да кере чемпиону болганды. Бир бирле уа анга "Жыкдырмаучу Эрменбий" деп да айтхандыла. Китапта биринчи хапар да аны юсюнденди.

Белгили футболчубуз Мырзаланы Виталийни, боксчу – тренер Жаболаны Сергону, жыгышыучу Беккиланы Азретни, ала кибик ахшы спортчуларыбыз Ностуланы Хажимуратны, Маггупланы Хусейни, Жаболаны Мусаны, Алтыуланы Азрорну, Байсолтанланы Азаматны, Элбайланы Владимирни, башхаланы да юслеринден бу китапта тынгылы айтылады.

"Эльбрус" китап басма Юсюпланы Омарны "Эришмеген эр болмаз..." деген очеркле жыйымдыгын чыгарганды. Китапта халккыбыздан чыккыган эм жетишимли спортчу жашла бла кызыланы юслеринден айтылады.

Бу арт жыллада малкхарлы спортчула ахшы жетишимле болдургандыла. Аладан бир кяауумлары уа атларын дунягя окьюна айтдыргандыла.

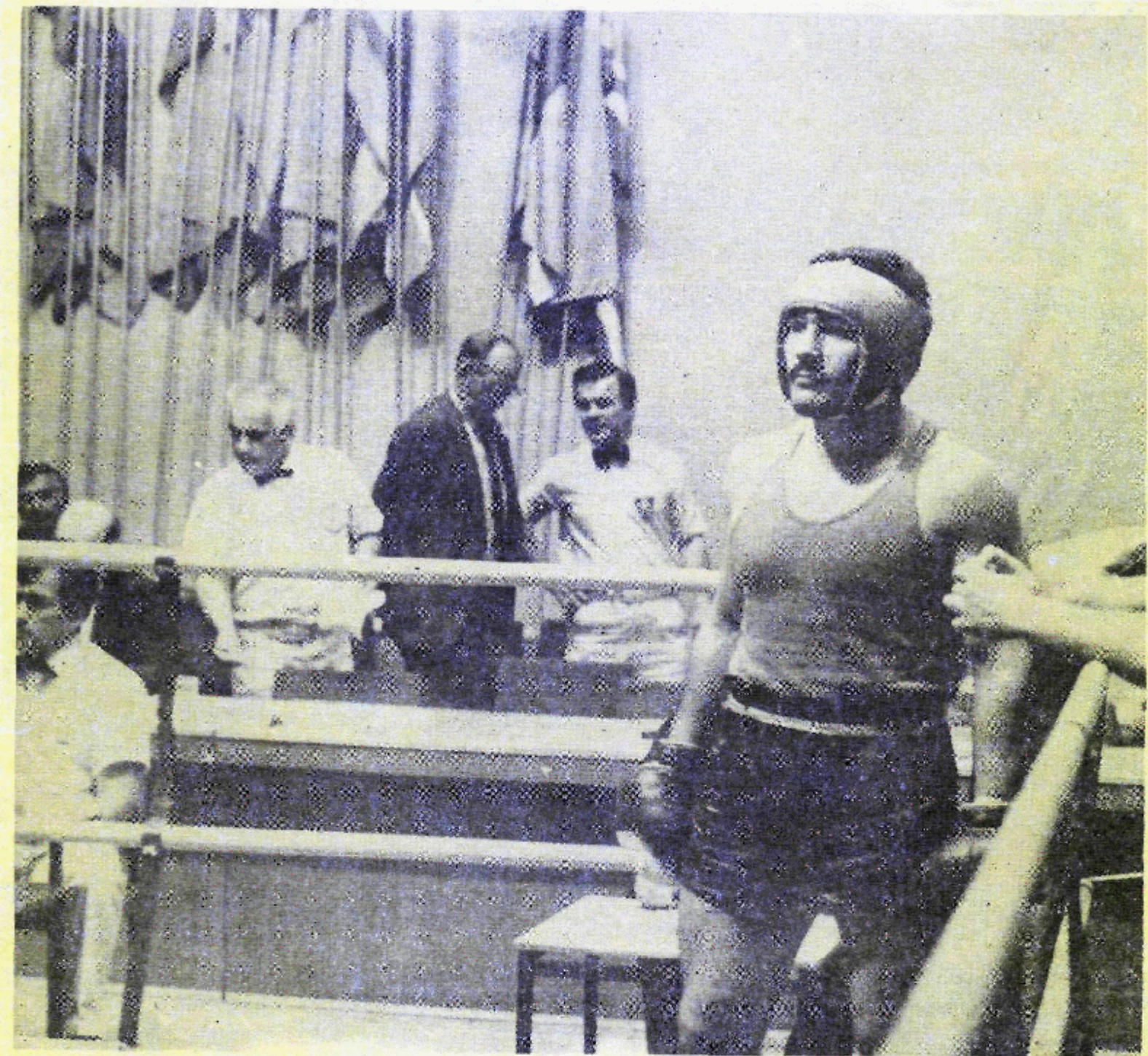
Халккыбызда не заманлада да кюч сынашып эришиуге аз эс бурупмаганды. Бу зат бизде эрттеден жүрюген адетди.

Ксаналаны Эрменбий кечхюнчюлюкню кыйын жылларында окьюна Кыргызыстанда, эркин тутушуудан эришиуге кыатыша, ол республи-

Элбайланы Владимирни юсюнден жазганда, автор очергин быллай сөзле бла бошайды: "...Владимир жаш адамды. Алыкяа Владимирни көп хорлампа сакпайдыла". Бир юч жыл мындан алгя жазылган бу сөзле керти да билгич сөзле болгандыла. Бюгюнлюкде Элбайланы Владимир битеу да дунягя белгили боксчуладан бириди.

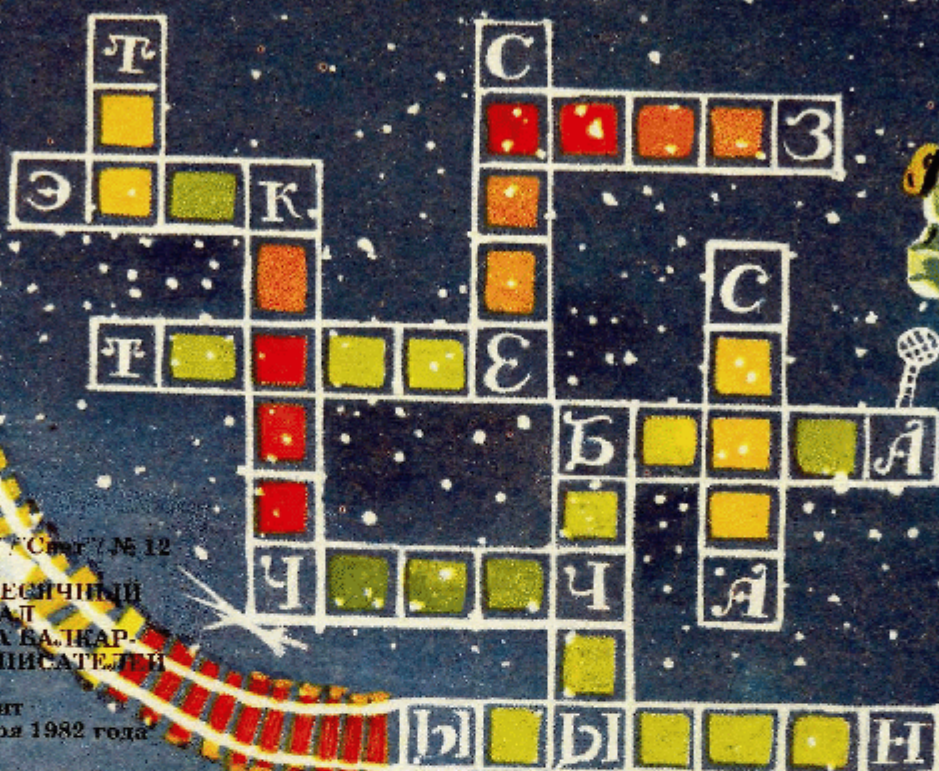
Баггалы сабийле, "Эришмеген эр болмаз..." деген китапны окьюгуз. Ким биледи, сиз да тамата тенглери-гизча, ахшы спортчула болуп, миллетибизни бет жарыкылы этер эсегиз а.

Ибаевы Владимир
Россий
Федерацияны
боксадан
чемпиону

СЭЗБЕР

"НИОР" № 12

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ
ЖУРНАЛ
СЮИЗА БАЛКАР-
СКИХ ПИСАТЕЛЕЙ

Выходит
с января 1982 года

На балкарском языке

Главный редактор
Эльдар Гургуев

Редколлегия:
И. Мамиев
С. Мусукаева
М. Ольмезов
А. Созаев
Б. Тлывчиев
Ж. Токумаев
Х. Шавиев

Худож. редактор
Ю. Алиев

Рисунок на обложке
Е. Дроздовой

Сдано в набор
13.09.83
Поддано к печати
09.10.83
Формат 60 x 90 мм
Бумага офсетная № 1
Гарнитура литературная
журнальная, шрифт
Почасовый
Усл. печ. л. 2
Усл. фр.-отл. 4
Уч. изд. 27
Тираж 3000 экз.
Заказ № 3875
Издательство

Адрес редакции:
360000, Нальчик,
ул. Топовка, 6

Политграфкомбинат
им. Кавалерии 1905 года
создания, ул. Толкина, 33

Сэзберни "терезелериме"
най ишлегенде керекли
затланы жазыгъы